

שיחות הר"ן צ"ח

מעלת אמירת תהלים היא מעלה גדולה וכאילו אמרם דוד המלך בעצמו כי הוא אמרם ברוח הקודש ורוח הקוש מונח בתוך התבה ובשארם הוא מעורר ברוח פיו את הרוח הקודש עד שנחשב כאילו אמרם דוד המלך בעצמו, ומסוגל מאוד לרפאות את החולה ויש לו בטחון רק על הש"י, ובטחון הוא בבחי' משענת כמו שאדם נשען על המטה כן הוא נשען על הבטחון שבוטח שיושיע הוי"ה כמו שאמר דוד ויהי הוי"ה למשען לי וע"כ עי"ז נתרפא החולה כמו שכתוב אם יקום ויתחלך בחיץ על משענתו וניקה. וזה בחי' ויצא חוטר מגזע ישי הנאמר על משיח שהוא דוד רוח אפינו משיח הוי"ה.

פועל באמת שדוד המלך עצמו יתפלל התפילות הללו, ובאמת כן הוא בכל לימוד ולימוד שלומדים מעוררים כח הצדיק שגילה לאותו הדבר, ואיתא בגמ' (יבמות צ"ז ע"א) שבשעה שיהודי לומד דברי הצדיק אזי ממשיך איזה חיות לעצמותיו ושפתותיו דובכות בקבר לאותו הלימוד שהיהודי לומד בשמו, אמנם ענין שפתותיו דובכות בקבר הוא מין דרגה ובחי' רוחנית אבל הוא אינו ממש כאילו אותו הצדיק אומר בפועל לאלו הדברים, אמנם בשעה שיהודי אומר תהלים באמונה שלמה שדוד המלך אמרם, אזי הוא כאילו אמרם דוד המלך בעצמו כי הוא אמרם ברוח הקודש.

ועיקר הדרך לפעול ישועות באמירת תהלים הוא רק אם יש לו בטחון רב רק בהש"י לבדו, ואפי' אם משתמש

הנה איתא בספרים הק' שצריך להרבות באלו הימים של פרשיות השוכבי"ם באמירת התהלים (עיין דברי יחזקאל שמות ולקו"מ ח"ב ע"ג), והנה צריך להתבונן בגודל העניין של אמירת התהלים, ובדרך משל אם היו אומרים לאדם שהבעש"ט הק' נמצא באיזה עיירה סמוכה מי היה נשאר עומד על מקומו ולא היה רץ לקבל את ברכתו, ואע"פ שאין הבעש"ט נמצא איתנו כהיום הזה בפועל הרי דוד המלך והבעש"ט הכל הם בחי' אחת, וודאי אם דוד המלך ע"ה היה נמצא עימנו כהיום הזה כולם היו הולכים לקבל פניו (וכדאיתא בכרכות ג' ע"ב שבכל יום היו הולכים אל דוד המלך והיו מתאוננים לפניו עמך ישראל צריכים פרנסה) וצריך לידע דגם כהיום הזה בשעה שיהודי אומר מזמורי תהלים מתוך אמונה גדולה שיש באמירת תהלים כזו התגלות של רוח הקודש כמו שאומרו דוד המלך עצמו, אזי

ברופאים או ברפואות אזי בזמן שאומר התהלים חייב להשים אל ליבו במאוד שאין הרופאים מרפאים אותו, [וכהיום גם רואים בחוש שאף שיש הרבה חדשות בדרכי הרפואה שמועילים מאד, אמנם כבר אמר רבינו ז"ל בשעתו שלא ישתמשו ברפואות (שיחת הר"ן נ'), כי אז הרפואה היתה כמעט בגדר רציחה, והרופאים לא היו יודעים בין ימינם לשמאלם, ואף בזמננו יש הרבה דברים שאין ניתן לסמוך עליהם ועל רפואתם, ומ"מ אף הדברים שידועים בתועלתם גם בזה צריך רחמים גדולים, וכ"ש באלו הדברים שאין לרפואה ידיעה מושלמת כ"ש דצריכים לבטוח רק על חסדי שמים] והעיקר שבכל דבר רפואה שעושים צריך יחד עם זה להרבות באמירת תהלים, כי גדול כח אמירת התהלים לעורר רחמי הוי"ה, ובכוחם להמשיך ישועות אמיתיות ושלמות.

ואיתא בבן איש חי דבאמת בכל דבר לימוד שבעולם כגון גמ' וחומש ומשניות גם בזה ממשיכים רפואה וארוכה, אך הלימוד הנשגב ביותר שממשיך רפואה לאדם הוא באמירת התהלים, וכן התהלים עצמם יכולים לגרום לאיש היהודי דיהא לו בטחון שלם רק על קונו ובכח הבטחון ימשיך הישועה, ורבינו ז"ל אומר כאן שבטחון הוא כמו מקל שהזקן נשען עליו ועל ידי כן יכול לילך, וכמו כן יהודי שיש לו בטחון בהקב"ה יכול להישען עליו ולקום על משענתו ולהיות בשמחה תמיד.

וה'חזון איש' מביא בספר אמונה ובטחון דיש מחלוקת בראשונים והאחרונים מהו גדר הבטחון, האם הכוונה

שצריך להיות בטוח שהש"י יעזור לו בכל מה דצריך, או האם הכוונה שיהודי צריך לבטוח שהש"י יעשה מה שהוא הטוב ביותר עבורו, ואף שלא יעשה כרצונו ממש הוא בוטח שהוא הטוב הגמור בעדו, ודעת הרמב"ן שהבטחון הוא מדרגת אמונה בפועל, היינו דיש לו אמונה בהש"י ויודע שהקב"ה טוב ומטיב ורצונו הוא אך להיות מטיב לבריותיו ועל כן כשיש לו ניסיון והוא עומד בניסיון מתוך אמונה פשוטה זה נקרא שיש לו מידת הביטחון, וא"כ להרמב"ן אמונה ובטחון הם היינו הקד אלא דאמונה הוא במוח דהוא מכיר ויודע שיש בורא לעולם המשיגה על כל דבר ודבר, ובטחון הוא אמונה למעשה דבעת שמגיע לאדם איזה קושי וצרה ח"ו אזי יש לו אמונה שהש"י עושה רק טוב וזוהי מידת הבטחון. וה'חזון איש' גם הוא סובר דמידת הבטחון הוא שהאדם מאמין דכל מה שהש"י יעשה הוא הטוב הגמור עבורו ואף אם לא יעשה כחפצו ובקשתו הוא לטובתו, אך בספרי החסידות הובא כשיטה הב' דבטחון הוא דיהודי מוכח שהש"י יעזור לו באמת וימלא כל משאלותיו, ואף החזון איש כותב דיש אנשים שמרגישים כמי שבא עליהם רוח ממרום כמין רוח הקודש שבאה לפנימיות נפשם ומרגישים כזאת התחזקות שוודאי שהש"י יעזרם באותו דבר ששאלו מעימו, ובזה גם החזון איש מודה שאזי מותר לו לבטוח שכל מה ששאל מעם בוראו יתקיים ויתמלא בפועל ממש.

והבעש"ט הק' אומר (בעש"ט עה"ת ויצא א') שלא יוכל ליפול על אדם

מפשטות דברי חגמ' שבאמת כן הוא ראוי להיות, שיהודי צריך לפחד מחמת עוונותיו שמא לא יתמלאו כל בקשותיו ושמא יגרום החטא, אך הלשם כותב שהיה זה טעות כביכול לחשוב כן, ואף הצדיקים הגדולים במעלה עשו טעות בזה העניין, דאע"פ שיעקב אבינו חשש שמא יגרום החטא אומר הלשם דאיתא במדרש תהלים שהייב האדם להיות לו בטחון כ"כ גדול ביוצרו ואין צריך לחשוש שמא יגרום החטא, דבטחון מסייע ליהודי אף אם נכשל בחטא, וכאשר ישוב עתה בתשובה אל קונו עדיין יכול הוא לבטוח ולסמוך על רחמי הש"י, ואף שהגמ' מביאה שיעקב חשש שמא יגרום החטא, לפי דרכו של הלשם היה זה בתורת עונש שגרמו מן השמים שיעקב אבינו יחשוב שהחטא יגרום שהש"י לא יהא בעזרו, אך למעשה אחר שגילו לנו חז"ל הק' במדרש תהלים ששייך לבטוח בהש"י אף אחר שנכשלו בחטא אם כן אין שום תירוץ ומענה לשון ליהודי מדוע לו יחזיק בבטחון איתן בצורו, וכאשר רואה דנחסר לו מידת הבטחון אזי ירבה באמירת תהלים ובכח התהלים להשיב אליו בטחונו בהש"י, והבטחון הוא משענת כ"כ גדולה כמו עניין משיח בן דוד, ואם היה לנו כאמת כזאת בטחון שמשיח צדקנו יבוא כעת ממש אזי כבר היה בא אלא דאין לנו גודל הבטחון, וכל העניין שאמירת התהלים מזרז הגאולה הכללית והפרטית כמו"ש (תהלים קב יט) תכתב זאת לדור אחרון ועם נברא יהלל י-ה, הוא דע"י אמירת התהלים אנו זוכים למידת הבטחון בשלמות.

שום עונש זולת אם אין לו מידת הביטחון בשלמות, וכל העונשים באים לאדם ע"י שנוטלים ממנו תחילה מידת בטחונו וממילא באים עליו כל העונשים, וזה עצמו העונש דמאבד בטחונו בהש"י דלולי שהיה מתחזק בבטחונו בהש"י לא היה באים עליו כל העונשים, והעונש הוא עצמו שלא מתחזק בבטחונו וממילא מגיע אליו העונש בפועל, ורואים מכאן גודל מעלת הבטחון שיהודי מתחזק ובוטח על רחמי הא-ל, דהבטחון הוא כמו משענת שהאדם נשען על הבטחון שיושיעו הוי"ה בעת צרה, וכן כותב כאן רבינו ז"ל דאם יהא לך בטחון אמיתי סוף דבר שוודאי תעלה לך ארוכה ומרפא לכל תחלואיך, ומשמע בדבריו דע"י שיהודי מרבה באמירת תהלים זה עצמו מביא לו בטחון וזה אחד מהמעלות הגדולות של ספר תהלים שמביא ליהודי בטחון, ובה תלויה עיקר ישועתו שתהא לו בטחון עצום ברחמי הש"י, וע"כ צריך להרכות באמירת תהלים עד שמרגיש בנפשו בטחון והתחזקות בבורא ית"ש, ורבינו ז"ל מביא שזהו הפי' בכתוב (ישעיה י"א, א') ויצא חומר מגזע ישי, דחומר ביאורו מקל, דמשיח בן דוד הוא בבחי' מקל ומשענת, דמשיח בן דוד יגלה בעולם עניין הביטחון והמשענת על הבורא ית"ש.

ובספר הדע"ה לבעל הלשם שבו

ואחלמה (ח"ב דרוש ה' ענף ד' סי'

ה') כותב דברים מופלאים מאוד, דהנה איתא בגמ' (ברכות ד' ע"א) על הכתוב 'ויירא יעקב מאוד וייצר לו' שהיה יעקב ירא שמא יגרום החטא, ולכאורה נראה

זוה מה דאיתא בגמ' (פסחים ס"ח ע"א) **עתידין הצדיקים שיחיו המתים** ע"י המשענת בסוד איש על משענתו בידו בבחי' ושמם המשענת על פני הנער, והמקל הזה הוא בבחי' המקל הרוחני (ואף דאין מקרא יוצא מידי פשוטו וכוונת הגמ' גם על המקל הגשמי כמו דאיתא שאלישע הנביא החיה המתים בכח מקלו, אך המקל הגשמי מעורר המקל הרוחני היינו מידת הבטחון והמשענת כבורא ית') דהוא מידת הבטחון דהצדיק ביכלתו אף להחיות המתים ע"י כח הבטחון, ואך צריך להיות בטוח

בהש"י שבכח תפילותיו המת יחיה ובכח זה הוא יקום, אך הוא קשה מאוד לעשות כן, דרוב אינשי אין להם כזאת בטחון איתן בצור העולמים, וע"כ כהיום הזה אף אם נתפלל על המת שיחיה באמת אין לנו בטחון אמיתי שהש"י יעשה כן, וע"כ אין לנו הכח של תחיית המתים כמו בדורות הקדמונים, ברם לעתיד לבוא להצדיקים יחיה כ"כ בטחון עצום בהש"י ויבטחו בו שבכח תפילתם על המת יחיה המת ובכח זה באמת יקום המת על משענתו.

חורף הוא בחינת עיבור, וקיץ הוא בחינת לידה: ואז דבר עמנו שיחה נפלאה ונשכח הרב ומה שאני זוכר עדין הוא מה שדבר אז מענין הקיץ שהיה אז ממשמש ובא. כי שיחה זו היתה אז בימי ניסן קדם פסח בעת שהיה חברית מילה של בנו שלמה אפרים זכרנו לברכה ביום שלישי למילה. ודבר אז שבחורף כל העשבים וכל הצמחים כולם מתים. כי בטל כחם בחורף והם אז בבחינת מיתה. וכשבא הקיץ כולם נתעוררים וחיים ואז טוב ויפה מאד כשיוצאים לשוח בשדה 'שיחה' – זו תפלה' (ברכות כ"ו ע"ב) ותחינה ותשוקה וגעגועים להשם יתברך. ואז כל שיח ושיח השדה המתחילים לחיות ולצמח אז, כולם נכספים ונכללים בתוך שיחתו ותפלתו. והאריך אז בשיחה נפלאה בענין זה. ועוד בשאר ענינים:

ובידוע אמר רבינו ז"ל דבנו שלמה אפרים היה ראוי להיות משיח (חיי מוהר"ן כ"ה) וע"כ כל שיחותיו נסבו אז בענין ביאת המשיח ודיבר אז שבחורף כל העשבים והצמחים כולם מתים, כי בטל כוחם בחורף ואז הם בבחי' מיתה, וכשבא הקיץ כולם מתעוררים וחיים ואז טוב להיות מאוד מי שאפשר לו לשוח בשדה, ושיחה זה תפילה ותחנה ותשוקה וגעגועים אל הש"י, והנה ענין הקיץ והחורף הוא הכל רמזים לענין ביאת המשיח דהחורף

הוא בבחי' הגלות בחי' עיבור והחושך, ואח"כ עולה השחר בבחי' הקיץ שהוא רומז על לידת הגאולה דרואים האידך כל האילנות מלבלבים בפרי הדר, והנה גם בחורף הוא טוב להתפלל ולשוח בשדה אלא שבקיץ יש מעלה יתרה שכל העשבים מתפללים אל הש"י ואז כל שיח ושיח מהשדה שמתחילים לצמוח אזי כולם נכספים ונכללים בתוך שיחתו ותפלתו, ובאמת גם בחורף שאין העשבים צומחים, הנה עצם הדבר שיהודי זכה פעם א' בחייו

פנחס מקוריין היה אומר שיהודי שנמצא בחוץ לארץ אזי אם פעם א' בחייו היה בארץ ישראל אזי צריך לחשוב ולצייר בשכלו הבית או השדה של ארץ ישראל ובזה הוא מעלה את תפילותיו השמימה בכח קדושת א"י, ואף אם לא היה שום פעם בחייו בארץ ישראל אזי בעצם הדבר דנוכר בבני אדם שהילכו פעם בד' אמות של ארץ ישראל גם בכך הוא מעלה את תפילותיו, ורואים מכאן גודל מעלת המחשבה של איש יהודי דאפי' בזה שמתבונן שראה פעם יהודי שהלך לארץ ישראל הוא מקבל קדושת א"י.

ואף היום הזה שאנו שנמצאים בחשכות הגלות ובבחי' העלם, אך אם יהודי נזכר בזמנים שהקב"ה האיר לו בחייו ובפרט כשמצייר במחשבתו עניין הגאולה העתידה שיפדה ה' את ישראל מכל צרותיו מזה עצמו ממשיך על עצמו אור הישועה בכל מה דצריך, והנה ר' שלמה אפרים הנ"ל שהיה בבחי' משיח בן יוסף היה נמצא בסכנת מיתה וע"כ רצה רבינו ז"ל להמתיק ממנו כל הדינים וע"כ האריך אז בעניין הגאולה העתידה בכדי להמשיך עליו רחמים ולהציל ממות נפשו, ולולא עוונות הדור היה מצליח באמת להמתיק הדינים מעליו. והשי"ת יעזרנו שנבטח תמיד בישועתו עד שיוציא נפשנו מבור הגלות בביאת גוא"צ בב"א.

להתפלל בשדה וכבר חש והרגיש בטעם הדבר עיי"כ יוכל להיות בביתו ולהתקשר במחשבתו לתפילה שהתפלל בשדה. וכמו שמביא הרמח"ל שהנה ענין התפילות הוא בבחי' השכינה הק' והשכינה נמצאת בשדה ושם הוא עיקר המקום שיהודי יכול להתעלות במדרגות הקדושה וההתבודדות, ולפיכך הצדיקים הגדולים נתגרשו מביתם, והלכו לשדה בשביל להשיג פנימיות התורה וסודותיה דייקא שם, אך לא כל אחד ביכלתו לילך לשדה וע"ז אומר הרמח"ל (אדיר במרום ח"א) – ומחזי חקלא זעירין אינון שיש להפוך ביתו לשדה.

והגר"א מבאר גודל עניין ההתבודדות בשדה, דהנה בשדה אזי שום אדם לא פעל שם שום פעולה, דהנה בכל מקום בישוב שאדם בנה או יצר איזה דבר, הנה בכל דבר נמצאים המחשבות שחשב בשעת מעשה ואלו המחשבות מבלבלים האדם, משא"כ בשדה אין שום מחשבות זרות של בני אדם (ועיין לקו"מ נ"ב), וע"כ השכינה יכולה לשרות שם ביתר שאת, וכן בשדה יש המעלה המבואר כאן בשיחות הר"ן דגם כל העשבים מתפללים בעצמם אל הקב"ה והתפילות שלהם מתאחדים עם תפילות האדם וממילא תפילותיו פועלות יותר בשמים, וע"כ אדם יכול תמיד לזכות לעניין ההתבודדות בשדה אם באמצע תפילתו נזכר בהתפילה שהתפלל בשדה וזהו מעלה את תפילתו, וכמו שהרה"ק ר'

